

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Економічна теорія»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код і найменування спеціальності	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Підприємництво
Курс, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 6, Загальна кількість годин – 180, із яких: лекцій – 32 год., практичних / лабораторних / семінарських занять – 28 год. Форма семестрового контролю – екзамен.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Обліку та фінансів Фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробника (-ів)	Чіп Людмила Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування liudmyla.chip@pdau.edu.ua +38 066 713 95 38 https://www.pdau.edu.ua/people/chip-lyudmyla-oleksandrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Вивчення дисципліни «Економічна теорія» ґрунтується на загальних поняттях про вищу освіту та навчання в закладах вищої освіти, які формуються при вивченні окремих дисциплін шкільної програми.
Компетентності	Загальні: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Фахові (спеціальні): ФК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торгівельної та біржової діяльності.
Програмні результати навчання	ПР1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Опанування соціальних навичок, що забезпечуються навчальною дисципліною: навички комунікації та лідерства; здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах; здатність працювати в команді, вміння залагоджувати конфлікти;

управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів; здатність логічно і системно мислити; здатність до саморозвитку та оволодіння сучасними знаннями

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Отримання здобувачами вищої освіти ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси.
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці.
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші.
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку.
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі.
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки.
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки
Тема 11. Економічний розвиток
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки.
Тема 14. Фінансово-кредитна система.
Тема 15. Сутність і структура світового господарства
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи (лекція, пояснення).
Наочні методи (демонстрування, спостереження).
Практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою).
Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, заохочення і покарання, оперативний контроль).
Інтерактивні методи (дискусії, розроблення і презентація проектів).
Комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).
Методи усного контролю (опитування, доповідь).
Методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання перекладання	Практичні завдання виконуються і оцінюються під час проведення практичних занять; завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми; перекладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Здобувачі вищої освіти, які навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи, тощо). Наприкінці семестру здобувач вищої освіти має можливість в АСУ пройти опитування і висловити свою думку щодо вражень від вивчення дисципліни «Економічна теорія».
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компоненту або частини освітнього компоненту регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи

	<p>стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ: https // www.pdau.edu.ua/content/nefor-malna-informalna-osvita</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf</p>
<p>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p>	
<p>Основні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Захарченко О. В., Барановська М. І., Козак Ю. Г., Курмиженко В. В. та ін. Основи економічної теорії: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 264 с. 2. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). Київ: Центр учбової літератури, 2019. 664 с. 3. Мацелюх Н. П., Максименко І. А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 382 с. 4. Чіп Л.О. Макроекономічна кон'юнктура аграрного ринку в умовах економічної нестабільності. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 31 (70). № 4, частина 1. Київ, 2020. С. 74–78. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9892. 5. Ларіна Т. Ф., Дорофєєв О. В., Чіп Л. О., Рой О. В. Оцінювання експортного потенціалу підприємства на основі розрахунку інтегрального показника його розвитку. Український журнал прикладної економіки. Тернопіль, 2020. Том 5. № 1. С. 123–132. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2020-1-15. <p>Допоміжні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ignatyuk A., Khumarova N., Vitrenko A., Kuzmenko O., Koptieva H., Doroshenko A. Substantiation of the Choice Diversification Strategy for Ensuring the Safety of the Enterprise Activity. International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE). ISSN: 2277-3878. Volume 8. Issue 4. November 2019. DOI: 10.35940/ijrte.D9531.118419. 2. Баб'юк М., Руденко О. Правила інстанційної юрисдикції та наслідки їх порушення в цивільному судочинстві. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 5. С. 5–10. DOI: https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.5.01. 3. Бригінець О. О. До питання права спільної власності на землю в Україні. Економіка. Фінанси. Право. 2021. № 7. С. 5–8. 4. Вавженчук С. До питання класифікації договорів на односторонні та взаємні, відплатні й безвідплатні. Підприємництво, господарство і право. 2021. № 6. С. 5–10. DOI: https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.6.01. 5. Господарський Кодекс України. Із змінами та доп. № 2479-IX від 29.07.2022 URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15 <p>Інформаційні ресурси мережі Інтернет:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу http://rada.gov.ua. 2. Сайт Державної податкової служби України. Режим доступу https://tax.gov.ua/. 3. Офіційний сайт Держкомстату України. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/. 4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу http://www.kmu.gov.ua. 5. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. Режим доступу http://www.minfin.gov.ua. 	
<p>Реквізити затвердження</p>	<p>Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, протокол від 02.09.2024 р. № 1</p>

Додаток до силябусу

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				екзамен	разом
	опитування	виконання завдань самостійної роботи		контрольна робота ³		
		підготовка реферату ¹	підготовка глосарію ²			
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	1		1			2
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	1		1			2
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	1		1			2
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	1		1	12		14
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	1		1			2
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	1		1			2
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	1		1			2
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	1		1			2
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	1		1	12		14
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	1		1			2
Тема 11. Економічний розвиток	1		1			2
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція	1		1			2
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки	1		1			2
Тема 14. Фінансово-кредитна система	1		1			2
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	-		-			-
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	-	15	-	13		28
Всього	14	15	14	37	80	
Екзамен	-	-	-	-	20	20
Разом	14	15	14	37	100	

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи (підготовка реферату – в кількості 3 од.) по темах 1-4; 5-8; 1-16 навчальної дисципліни (за кожен реферат отримуючи максимум 15 балів);

² протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи (підготовка глосарію по темах 1-14 навчальної дисципліни (за кожен тему отримуючи максимум 1 бал);

³ протягом семестру передбачено написання трьох контрольних робіт по темах 1-4 (максимум 12 балів); по темах 5-9 (максимум 12 балів); по темах 10-16 (максимум 13 балів) навчальної дисципліни, при цьому бали виставляються окремими позиціями наприкінці семестру.

**Критерії та шкала та оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю
успішності здобувачами вищої освіти**

Вид завдання	Бали	Вимоги до знань та умінь
Опитування	0-1	<p>1 бали - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про уміння аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;</p> <p>0,5 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про базові знання щодо аналізу і прогнозування ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності;</p> <p>0 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу за темою.</p>
Виконання завдань самостійної роботи (підготовка глосарію)	0-1	<p>1 бал - здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи (підготовка глосарію) за кожну тему (з 1 по 14) у випадку повного виконання завдання та належного його оформлення, що свідчить про уміння аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;</p> <p>0,5 балів здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи (підготовка глосарію) за кожну тему (з 1 по 14) у випадку неповного виконання завдання (дано пояснення не всім категорія, пояснення носять розмитий характер), що свідчить про базові знання та розуміння щодо аналізу і прогнозування ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності;</p> <p>0 балів - здобувач вищої освіти отримує відсутність підготовленого глосарію, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу за темою.</p>
Виконання завдань самостійної роботи (підготовка реферату) (3 од.)	0-5	<p>5 балів - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат та його захист у випадку повного висвітлення теми реферату, його захисту та відповіді на питання викладача, що свідчить про уміння аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;</p> <p>4 бали - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат та його захист у випадку повного висвітлення теми реферату, його захисту та нечіткі відповіді на питання викладача, що свідчить про аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;</p> <p>3 бали - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат та</p>

		<p>його захист у випадку нечіткого висвітлення теми реферату, його захисту та неповні відповіді на питання викладача, що свідчить про уміння використовувати базові знання щодо аналізу і прогнозування ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності;</p> <p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат та його захист у випадку неповного висвітлення теми реферату, його захисту та фрагментарні відповіді на питання викладача, що свідчить про уміння використовувати базові знання щодо аналізу і прогнозування ринкових явищ та процесів на основі застосування теоретичних знань і навичок здійснення маркетингової діяльності;</p> <p>1 бал - здобувач вищої освіти отримує за підготовлений реферат у випадку фрагментарного висвітлення теми реферату, відсутність захисту, що свідчить про часткові знання щодо аналізу і прогнозування ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.</p>
<p>Контрольна робота (одну підсумкова контрольна робота, яка містить 3 теоретичні питання)</p>	<p>1 КР (0-12);</p> <p>2 КР (0-12);</p> <p>3 КР (0-13)*</p>	<p>Кожна контрольна робота містить 3 теоретичні питання. За відповідь на кожне питання здобувач вищої освіти має змогу отримати:</p> <p>4 бали - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним;</p> <p>3 бали - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання нечіткої відповіді, що свідчить про уміння використовувати базові знання щодо аналізу і прогнозування ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності;</p> <p>2 бали - здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про уміння використовувати базові знання щодо аналізу і прогнозування ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності;</p> <p>1 бал - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді з помилками, що свідчить про фрагментарні знання щодо аналізу і прогнозування ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності;</p> <p>0 балів - здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу за темою;</p> <p>*При написання третьої контрольної роботи відповідь на 3-те теоретичне питання оцінюється максимально в 5 балів.</p>

Критерії та шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1-2 теоретичне питання	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувачів вищої освіти.
	1	Надано часткову відповідь на теоретичне питання, що містить помилки, що свідчить про фрагментарні знання щодо навичок здійснення маркетингової діяльності.
	3	Надано часткову відповідь на теоретичне питання, що містить помилки, що свідчить про фрагментарні знання щодо навичок здійснення маркетингової діяльності.
	5	Теоретичне питання містить незначні зауваження, що свідчить про вміння аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
	7	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про вміння аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
3 теоретичне питання	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувачів вищої освіти.
	1	Надано часткову відповідь на теоретичне питання, що містить помилки, що свідчить про фрагментарні знання щодо навичок здійснення маркетингової діяльності.
	3	Надано часткову відповідь на теоретичне питання, що містить помилки, що свідчить про фрагментарні знання щодо навичок здійснення маркетингової діяльності.
	5	Теоретичне питання містить незначні зауваження, що свідчить про вміння аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
	6	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про вміння аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.